

Asia: VN/34144/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Edustaako vastaaja

Hyvinvointialuetta

2. Toteuttaako ehdotettu säädöskokonaisuus tavoitetta varhaisen tuen saatavuuden parantamisesta?

Kyllä

Ehdotetut toimet kohtaan 2:

-

3.1 Raskaudenaikaisissa neuvolapalveluissa

Kyllä

Ehdotetut toimet kohtaan 3.1:

Suun terveydenhuollon näkökulmasta annettu esitys ensimmäistä lastaan odottavalle perheelle järjestetään vähintään yksi suun terveydenhuollon ammattihenkilön tekemä suun terveydentilan ja hoidon tarpeen arvio on kannatettava.

Muita huomioita kohtaan 3.1:

Asetus-luonnos: Ensimmäistä lastaan odottavalle perheelle järjestetään vähintään yksi suun terveydenhuollon ammattihenkilön tekemä suun terveydentilan ja hoidon tarpeen arvio -> OK.

3.2 Alle kouluikäisen neuvolapalveluissa

Kyllä

Ehdotetut toimet kohtaan 3.2:

-

Muita huomioita kohtaan 3.2:

Asetus-luonnoksesta: Terveystarkastus arvioi 6 kuukauden ikäisen lapsen suun terveydentilan. Suun terveydenhuolto kannattaa esitystä. Varmistettava terveydenhoitajan riittävä osaaminen ja koulutus sekä konsultaatioyhteys suun terveydenhuoltoon.

Ehdotuksen mukaan terveystarkastus järjestetään 1, 3 ja 5 vuoden iässä. Tarkastuksen tekee suun terveydenhuollon ammattihenkilö. Lisäksi tarkastuksia ja hoito järjestetään yksilöllisen tarpeen mukaan. Tällä hetkellä NEUKO:n mukaisesti neuvolan terveydenhoitaja tekee suun terveystarkastuksen 12-18 kk iässä. Muutos vaatii suun terveydenhuoltoon resurssimuutoksia nykyiseen käytäntöön verrattuna. 1-vuotiailla ei välttämättä ole vielä lainkaan puhjenneita hampaita. 1-vuotiaan osalta käynnin tarkoituksena on vanhempien terveystarkastus ja elintapaohjaus, jonka vuoksi osalle perheistä olisi riittävä hoidon tarpeen arviointi, elintapaohjaus ja terveystarkastus. Tällöin resurssia olisi enemmän kohdistettavissa perheille, joilla on tarve suun terveystarkastukseen tai hoidon tarpeeseen. Mikäli ehdotettu lakimuutos tulee voimaan alle kouluikäisten osalta, on syytä huomioida hyvinvointialueiden siirtymäajat, ettei muutoksesta johtuen tule resurssihukkaa.

3.3 Kouluterveydenhuollon palveluissa

Kyllä

Ehdotetut toimet kohtaan 3.3:

-

Muita huomioita kohtaan 3.3:

Ehdotus on kannatettava, koska asetus ohjaa jatkossa koululaisen tarkastuksen kohdentuvan tarkasti seuraaviin ikäryhmiin: Suun terveystarkastus järjestetään 7, 9, 11 ja 14 vuoden iässä. Tarkastuksen tekee suun terveydenhuollon ammattihenkilö, kuitenkin niin, että vähintään yhden tarkastuksista tekee hammaslääkäri. Lisäksi järjestetään yksilöllisen tarpeen mukaan tarkastuksia ja hoito, mukaan lukien perusterveydenhuollon erikoishammaslääkäritasoinen hoito.

3.4 Opiskeluterveydenhuollon palveluissa

Kyllä

Ehdotetut toimet kohtaan 3.4:

-

Muita huomioita kohtaan 3.4:

Ehdotuksen mukaan opiskelijalle ja korkeakouluopiskelijalle järjestetään suun terveystarkastus vähintään kerran opiskeluaikana. Terveystarkastuksen ajankohta määräytyy terveystarkastuksen perusteella. Ennen opiskelun aloitusta opiskelijat ovat käyneet hyvinvointialueella ikäluokittain suun terveystarkastuksissa, jolloin määritellään yksilölliset hoitovälit. Hammaslääkärin määrittämät hoitovälit tulisi huomioida ensisijaisesti opiskelijoiden suun terveystarkastuksen ajankohdassa ja toissijaisesti sähköisen kyselyn tuottamat tiedot.

4. Onko sääntely opiskeluterveydenhuollon ja siihen kuuluvasta sähköisestä terveystarkastuksesta terveydenhuoltolain 17 §:n 2 momentin ja 70 a §:n säännöksissä soveltamisen kannalta toimiva?

Kyllä

Ehdotetut muokkaukset kohtaan 4:

-

5. Onko esitetty sääntely valtioneuvoston asetukseen neuvolatoiminnasta sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sisällöstä riittävä terveystarkastusten toteuttamiseksi?

Kyllä

6. Yhtenä toimenpiteenä asetusluonnoksessa ehdotetaan kansallisten ohjeistuksien ja suositusten päivittäminen NEUKO-tietokantaan. Onko esitetty toimenpide riittävä?

Kyllä

7. Millaista muuta kansallista ohjausta ja toimenpiteitä esitetyn lainsäädännön onnistunut toimeenpano mielestänne edellyttää?

Onnistunut toimeenpano vaatii kansallista ohjausta esim. webinaarien ja seminaarien tuella. Ohjaukseen ja neuvontaan on tärkeää saada yhdyshenkilö ja yhteystiedot, joilta kysyä tarvittaessa.

Muita huomioita hallituksen esityksen luonnoksesta:

Asetus pykälä 4. Alle kouluikäisen neuvolapalvelut:

Lääkärin tekemä terveystarkastus toteutetaan 4–6 viikon, 4 ja 8 kuukauden ikäiselle lapselle. Tarvitseeko tarkentaa, ettei terveydenhoitaja ole tarkastuksessa mukana, eli lääkärikö työskentelee yksin? Lapsen mitat, ottaako terveydenhoitaja etukäteen?

Muita huomioita asetusluonnoksista:

Esitettyjen muutoksien ja asetuksen toivotaan mahdollistavan kouluterveydenhuollon lääkärin tarkastuksien toimintamallien kehittämistä, esim. pilottien kautta, joissa lääkäriyöaikaa pyritään kohdentamaan paremmin lapsen tarpeita vastaavaksi.

Pohjois-Savon hyvinvointialueella pilotoidaan toimintamallia lääkäriyön kohdentamisessa, lisätietoja asiantuntijalääkäri Annukka Ojala p. 044 461 1042.

Viittaukset laajoihin terveystarkastuksiin pyydetään kirjoittamaan selkeästi auki, eli ketkä kaikki osallistuvat (ammattihenkilöt).

Viittaukset aika määreisiin esim. tarpeen mukaan, voi asettaa hyvinvointialueiden asukkaat ja hyvinvointialueet eri arvoiseen asemaan. Näihin toivoisimme selkeät ajankohdat määriteltäviksi.

Myös tarkastusten tavoite selkeästi määriteltäväksi, kirjaus "tarpeen mukaan" jättää auki tarpeen, mihin vastataan. Lisää tulkintaa.

Positiivinen muutos on kutsunnanaalaisten ennakkoterveystarkastuksen ja terveystarkastuksen yhdistäminen. Myös yhteistyövelvoite Puolustusvoimien kanssa on hyvä uudistus.

Tanninen Hanna-Mari
Pohjois-Savon hyvinvointialue